

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลลงพื้นที่และจัดประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อทำการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดทำบัญชี ของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชี

(1) การจัดทำบัญชี

กองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการจัดทำบัญชีด้วยมือ โดยมีประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบัญชีของกองทุนฯ สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับการรับเงินการเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การบันทึกบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร และการจัดทำรายงานทางการเงินและการสอบทานของกองทุนฯ พบว่า

การดำเนินงานด้านการรับเงิน มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับส่งเงิน ระหว่างบุคคลและหน่วยงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการรับเงินค่าสมัคร ค่าบำรุง เงินสงเคราะห์ ตามข้อบังคับที่กำหนด และมีการออกใบเสร็จรับเงินสำหรับการรับเงินทุกครั้ง ซึ่งใบเสร็จรับเงินจะมีการพิมพ์หมายเลขกำกับ มีการสรุปยอดเงินที่ได้รับทุกวันเมื่อสิ้นเวลารับเงิน โดยมีการตรวจสอบจำนวนเงินที่รับกับหลักฐานการรับและรายการที่บันทึกไว้ในบัญชีทุกสิ้นวัน

ทั้งนี้ทางกองทุนฯ ยังไม่มีการจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน และเงินสดที่ได้รับค่าบำรุง เงินสงเคราะห์ ค่าสมัคร จะยังไม่มีมีการบันทึกบัญชีภายในวันที่รับเงินทันที

การดำเนินงานด้านการเบิกจ่ายเงิน มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการอนุมัติเบิกจ่ายเงินอย่างชัดเจน การจ่ายเงินสงเคราะห์ศพแก่ทายาทจะคำนวณเงินสงเคราะห์ ค่าจัดการศพ และสงเคราะห์ครอบครัว โดยจ่ายตามวิธีการที่กำหนด และจะจ่ายตามรายชื่อผู้จัดการศพและผู้รับเงินสงเคราะห์ตามที่ระบุไว้ในใบสมัคร

ทั้งนี้ทางกองทุนฯ ยังไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ด้านการเบิกจ่ายเงิน และยังไม่มีการกำหนดวงเงินผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงิน สำหรับการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายอื่น หรือค่าใช้จ่ายทั่วไป บางครั้งยังไม่มีใบสำคัญหรือเอกสารหลักฐานประกอบการจ่ายอย่างถูกต้อง โดยมีประธานกองทุน จะเป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเท่านั้น

ด้านการเก็บรักษาเงิน กองทุนฯ ได้ทำการเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ไว้กับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขามะขาม ในนามของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ โดยมีการร่วมลงนามเบิกจ่าย 2 ใน 3 ราย จากบุคคลดังต่อไปนี้

1. นางทัศนีย์วรรณ ธรรมคงทอง ประธานกองทุนฯ
2. น.ส.บุญช่วย แสงสด เลขานุการ และ
3. นางวงเดือน เวชภิรมย์ เทรุญญิก และมีการตรวจนับเงินสดคงเหลือในมือว่าตรงกับยอดคงเหลือในสมุดบัญชีหรือไม่เป็นประจำทุกรอบระยะเวลาบัญชี

ทั้งนี้ทางกองทุนฯ ยังไม่มีการนำเงินสดที่ได้รับฝากธนาคารภายในวันที่ได้รับเงินหรือในวันทำการถัดไป ซึ่งจะมีการเก็บรักษาเงินสด ณ ที่ตั้งกองทุนฯ แต่ยังไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควร

ด้านการบันทึกบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร กองทุนฯ จะมีการบันทึกจำนวนเงินสดที่ได้รับเงินหรือจ่ายเงินไปในบัญชีเงินสดภายในวันที่ได้รับเงินหรือจ่ายเงิน หรือวันทำการถัดไป และมีการบันทึกเงินที่นำฝากธนาคารในบัญชีเงินฝากธนาคารภายในวันที่นำฝาก มีการบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบัน เมื่อมีการรับเงินหรือจ่ายเงินค่าบำรุง เงินสงเคราะห์ เงินสงเคราะห์ล่วงหน้า และค่าสมัคร โดยก่อนการบันทึกบัญชีจะมีการตรวจสอบการคำนวณเงินตามหลักฐานการรับเงินจ่ายเงิน และจัดเก็บเอกสารหลักฐานการรับเงิน การจ่ายเงินไว้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ในวันสิ้นรอบบัญชี สำหรับทะเบียนสมาชิก พร้อมหลักฐานประกอบการลงทะเบียนนั้น จะมีการเก็บรักษาไว้ ณ ที่ ตั้งของกองทุน ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ทั้งนี้ทางกองทุนฯ ยังไม่มีการกระทบยอดเงินฝากธนาคารในทุกสิ้นเดือน เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ในบางครั้งจะไม่มีลายมือชื่อผู้มีอำนาจในการอนุมัติและเบิกจ่าย อีกทั้งกองทุนฯ ไม่ได้ดำเนินการจัดทำบัญชีแยกประเภท จึงไม่สามารถติดตามตรวจสอบรายการจากเอกสาร ประกอบรายการหรือเอกสารเบื้องต้นไปยังบัญชีแยกประเภทได้ จึงยังไม่สามารถจัดทำการกระทบยอดบัญชีย่อยกับบัญชีคุมหรือ บัญชีแยกประเภทมีบัญชีย่อย หรือรายละเอียดประกอบ

ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและการสอบทาน กองทุนฯ มีการรายงานทางการเงิน งบดุล โดยจัดทำขึ้นตามระยะเวลาที่กำหนด คือในการประชุมใหญ่ประจำปีของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งมีการกำหนดวาระการรายงานฐานะการเงินของกองทุนฯ

ทั้งนี้กองทุนฯ ยังขาดการนำเสนอรายงานทางการเงิน งบดุลต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ จึงไม่มีการนำรายงานทางการเงิน งบดุล ส่งไปยังเทศบาลตำบลมะขามเมืองใหม่รับทราบ และไม่มีการเผยแพร่ ปิดประกาศ แจ้งสำเนารายงานทางการเงิน งบดุลให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบข้อมูล ซึ่งผู้บริหารกองทุนฯ ยังขาดการนำรายงานทางการเงินไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินงานของกองทุนฯ หรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพนั่นเอง

(2) ด้านเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

กองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขามอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ประกอบด้วย

ใบเสร็จรับเงิน จะมีการพิมพ์เป็นเล่มจากโรงพิมพ์ สำหรับใช้บันทึกการรับเงินค่าสงเคราะห์ศพจากสมาชิก และมีรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่ เลขที่ เล่มที่ ของใบเสร็จรับเงิน วันที่ รายชื่อผู้สูงอายุที่จ่ายเงิน รายชื่อของผู้สูงอายุที่เสียชีวิต จำนวนเงิน และลงชื่อผู้รับเงิน

สมุดทะเบียนสมาชิก ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลของสมาชิกแต่ละรายซึ่งกองทุนฯ จะใช้สมุดขีดเส้นแบ่งเป็นช่อง ๆ ได้แก่ ช่องเลขที่ ช่องชื่อ สกุล ช่องที่อยู่ และช่องหมายเหตุ

สมุดรายวันรับเงิน จ่ายเงิน ใช้สำหรับการบันทึกรับเงิน จ่ายเงินของกองทุนฯ ซึ่งจะใช้สมุดบัญชีปกฟ้า ในการบันทึก และขีดเส้นแบ่งเป็นช่อง ๆ ได้แก่ ช่องวันที่ ช่องจำนวนเงิน ช่องจำนวนเงินรับ จ่าย และคงเหลือ

(3) ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินหรือรายงานทางการบริหาร

กองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขามอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีการจัดทำรายงานจำนวนเงินที่มีอยู่ในมือและในธนาคาร โดยจะจัดทำเป็นประจำปี ลงในสมุดรายวันรับเงิน จ่ายเงิน โดยระบุรายรับและรายจ่ายประจำปี พร้อมกับจำแนกประเภทของรายรับ และรายจ่ายประจำปี พร้อมสรุปผลการดำเนินงานว่าคงเหลือจำนวนเท่าใด ยกไปในงวดบัญชีถัดไป นอกจากนี้ ยังมีการสรุปจำนวนสมาชิกที่เสียชีวิต และสมาชิกใหม่ประจำปีอีกด้วย

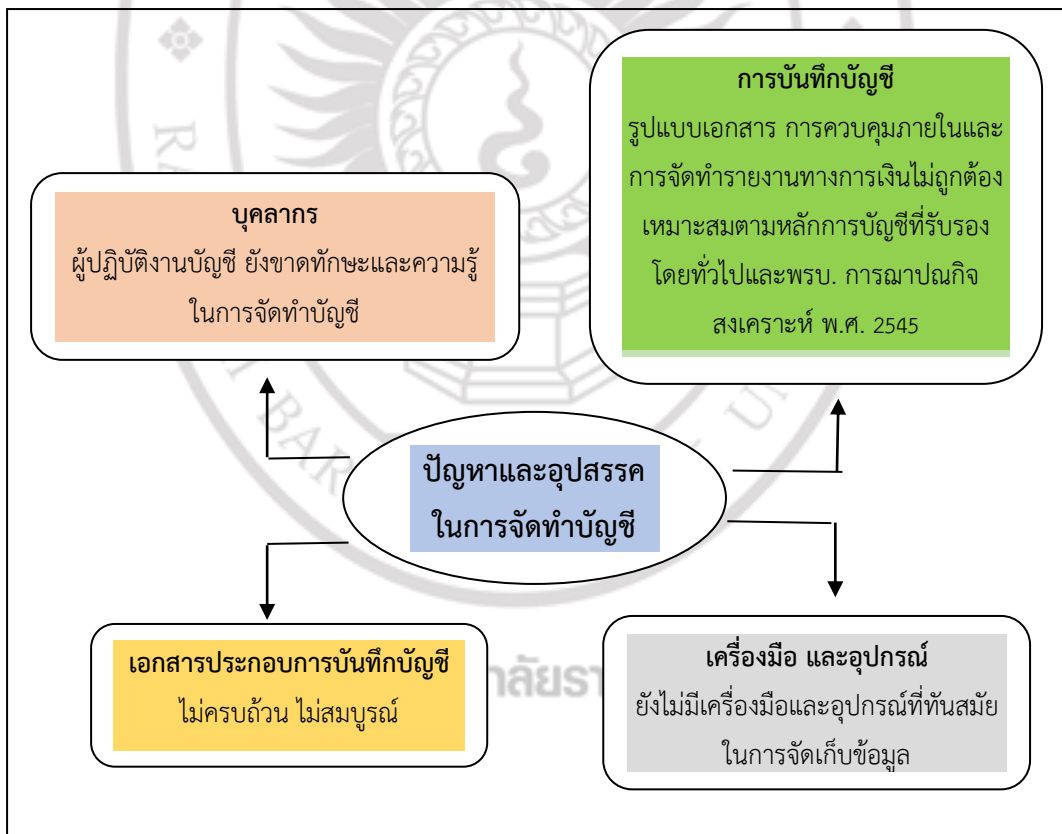
(4) ด้านการตรวจสอบหรือติดตาม

การจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

คือ การสงเคราะห์ศพ เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีเท่านั้น และยังไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนตาม พระราชบัญญัติการฌาปนกิจ จึงยังไม่มี การตรวจสอบจากหน่วยงานอื่น มีเพียงการเข้ามาดูแลให้การประสานงานจากผู้ช่วยนักพัฒนา ชุมชน ประจำเทศบาลตำบลมะขามเมืองใหม่ เท่านั้น โดยกรรมการและสมาชิกจะให้ความไว้วางใจ และเชื่อมั่นประธานกองทุนฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นข้าราชการบำนาญที่มีความรู้ ความสามารถ

2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของกองทุนฯ นั้น พบว่า ปัญหาด้าน บุคลากร เป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของกองทุนฯ ซึ่งกองทุนฯ มีคณะกรรมการ และสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุทั้งหมด อีกทั้งคณะกรรมการและสมาชิกยังขาดทักษะและความรู้ ในการจัดทำบัญชี รูปแบบเอกสารในการจัดทำบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงินยังไม่ ตรงตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดเก็บข้อมูล การจัดเก็บเงินจากสมาชิกทำได้ยาก แสดงได้ดังภาพที่ 5.2

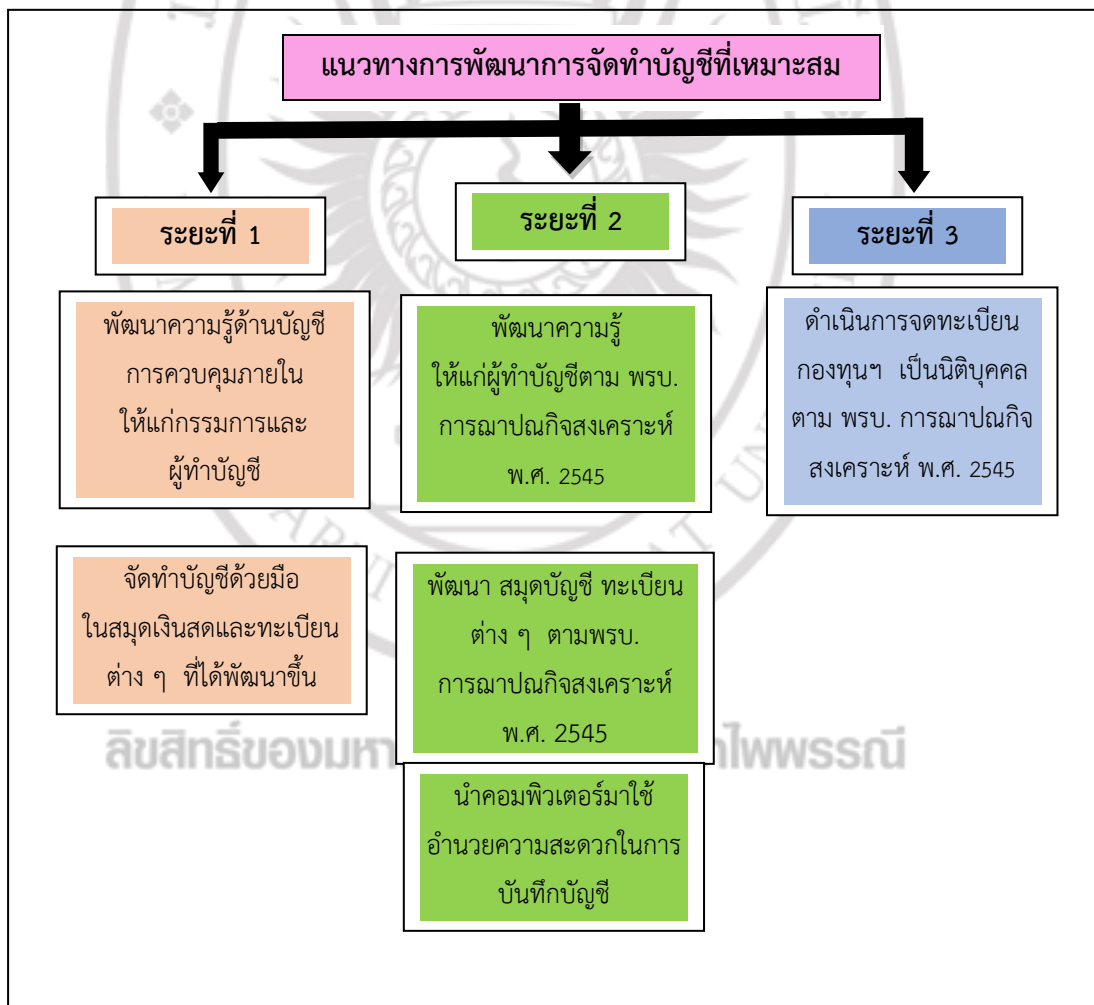

ภาพที่ 5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

3) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบสมุดเงินสด รายงานรายรับรายจ่าย รายงานสรุปรายชื่อสมาชิกใหม่ และ รายงานสรุปรายชื่อสมาชิกผู้เสียชีวิต ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานทางด้านบัญชีของกองทุนฯ และไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบันทึกบัญชีมากขึ้น การบันทึกบัญชีจะยังคงสะดวก และง่ายเช่นเดิม แต่จะอำนวยความสะดวกสำหรับคณะกรรมการกองทุน และผู้บริหารกองทุน ที่สามารถทราบถึงรายละเอียดของรายรับและรายจ่ายของกองทุนได้ทันทีว่ามาจากแหล่งใด โดยดูได้จากยอดรวมในแต่ละเดือนนั่นเอง

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ดังภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม

จากภาพที่ 5.1 แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกองทุนฯ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่กรรมการและผู้ทำบัญชีของกองทุน ให้มีความรู้ด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายใน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ออกแบบสมุดเงินสด รายงานสรุปรายชื่อสมาชิกใหม่ รายงานสรุปรายชื่อสมาชิกผู้เสียชีวิต สมุดชำระเงินประจำตัวสมาชิก บัญชีชำระเงินประจำตัวสมาชิก รายงานจำนวนเงินที่มีอยู่ในมือและในธนาคาร บัญชีรายได้ รายจ่าย และงบดุลตามพรบ. การพาณิชย์สงเคราะห์ พ.ศ. 2545 เพื่อใช้ในการบันทึกบัญชีและอำนวยความสะดวกสำหรับคณะกรรมการกองทุน ผู้บริหารกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานทางด้านบัญชีของกองทุนฯ ไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบันทึกบัญชี

ระยะที่ 2 ควรการอบรมให้ความรู้แก่กรรมการและผู้ทำบัญชีของกองทุน ให้มีความรู้ด้านการเงินและการบัญชีตาม พระราชบัญญัติการพาณิชย์สงเคราะห์ พ.ศ. 2545 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการไปสู่ระยะที่ 3 โดยอาจนำคอมพิวเตอร์โปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล มาช่วยอำนวยความสะดวกในการบันทึกบัญชีและเก็บข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดทำบัญชีที่สะดวก รวดเร็ว มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้

ระยะที่ 3 หากกองทุนฯ มีความเข้มแข็งสามารถที่จะผลักดันให้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการพาณิชย์สงเคราะห์ พ.ศ.2545 ต่อไป

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า กองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือ การสงเคราะห์ศพ เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีเท่านั้น ยังไม่ได้ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการพาณิชย์สงเคราะห์ พ.ศ. 2545 ไม่ว่าจะเป็นงานด้านทะเบียนสมาชิก งานด้านการเงินและการบัญชี สอดคล้องกับ ปียฉัตร ชื่นตระกูล (2542) ที่ได้ศึกษา การประเมินบริการพาณิชย์สงเคราะห์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่า มีรูปแบบบริการแบบไม่เป็นทางการเป็น บริการที่จัดเฉพาะสมาชิกในชุมชน บริการสำหรับสมาชิกในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงและไม่มีการจัดตั้งองค์กรบริการแต่จะให้บริการเฉพาะกิจ และ ยังสอดคล้องกับนันทิยา ศรีวรสารและวรรณชนก จันทชุม. (2554) ที่ได้ศึกษา การประเมินกิจกรรมกลุ่มพาณิชย์สงเคราะห์ กรณีศึกษา ชมรมพัฒนาผู้สูงอายุ ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การเริ่มรวมกลุ่มเป็นการช่วยเหลือกันในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน และความเชื่อของท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการจัดงานในประเพณีการตายมาก เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้เสียชีวิต รูปแบบของบริการแบบไม่ เป็นทางการ ที่จัดให้เฉพาะ

สมาชิกผู้สูงอายุในชุมชนตำบลโนนบุรี ชมรมยังไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย การดำเนินการอยู่ในรูปกรรมการ ส่วนใหญ่มาจากการแต่งตั้ง รูปแบบการจัดยังไม่มีมาตรฐานบริการ แต่การดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

การดำเนินการพัฒนาการจัดทำบัญชีของกองทุนฯ จะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ เทศบาลตำบลมะขามเมืองใหม่ พิจารณาถึงความเหมาะสมและความพร้อมในการพัฒนาความสามารถของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนฯ ว่าผู้ใดที่มีความพร้อมในการเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำบัญชีของกองทุนฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คอยช่วยเหลือให้ความรู้ เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานด้านบัญชี เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบัญชีของกองทุนฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้จำแนกข้อเสนอแนะไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เทศบาลตำบลมะขามเมืองใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้แก่สมาชิกกองทุน

3.1.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำบัญชีของกองทุนสวัสดิการเงินช่วยเหลืองานศพ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี